
Saksbehandler: Annikken Reitan Borgestrånd
Arkivsaksnr.: 21/350

Arkiv:

FORELDREBETALING I SKOLEFRITIDSORDNINGEN (SFO)

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

K-sak 82/20: Økonomiplan 2021 – 2024 – Årsbudsjett 2021

Sammendrag:

I K-sak 82/20 vedtok kommunestyret en utredning av gebyrene for SFO hvor også gratis kjernetid utredes. Det er bedt om at utredningen legges frem for kommunestyret innen februar 2021. Det vil i denne saken legges frem forslag til ulike prismodeller, redegjøres for ordninger for redusert foreldrebetaling, samt gjennomgås hvilke forutsetninger som var lagt til grunn når gjeldende prismodell ble vedtatt i 2013. Videre vil kommunedirektøren komme med en anbefaling av prismodell. Da endring i gebyrer krever offentlig ettersyn vil saken etter behandling i Formannskapet bli lagt ut på ettersyn og vil derfor bli behandlet i kommunestyret i mars.

Saksutredning:

Selvkostprinsippet

Skolefritidsordningen kan finansieres etter selvkostprinsippet. Selvkost er den merkostnaden som kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste. For skolefritidsordningen er selvkost definert som kostnader som direkte er knyttet til driften av skolefritidsordningen og kostnader knyttet til kommunens organisering av et slikt tilbud. Kommunen skal dekke kostnadene til lokaler, blant annet husleie, lys, varme, renhold og vaktmester, utstyr, uteareal og de administrative kostnadene i forbindelse med skolefritidstilbudet. Hvis en kommune ønsker å ha søskenmoderasjon må kommunen selv dekke det inntektstapet dette medfører. For Øyer kommune medfører søskenmoderasjon en mindreinntekt på mellom 40 og 50.000 kroner. **Den kommunale egenfinansieringen for SFO i Øyer kommune er for 2020 prognostisert til ca 940.000 kroner.**

Redusert foreldrebetaling for familier med lav inntekt

I 2020 ble det innført en ordning med reduksjon i foreldrebetalingen i SFO for 1. – og 2.trinn for familier med lav inntekt. Ordningen sikrer at ingen familier skal bruke mer enn maksimalt seks prosent av inntekten sin til å betale for en SFO – plass. I tillegg til redusert foreldrebetaling ble det også i 2020 innført gratis SFO for elever på 5. – 7.trinn med særskilte behov. For skoleåret 2020/2021 har det hittil kommet seks søknader om redusert foreldrebetaling, dette medfører en redusert inntekt på ca 50.000 kroner for Øyer kommune. Noe av dette er kompensert gjennom økt rammetilskudd for 2021.

Forutsetninger i prismodell fra 2014.

Ny prismodell for SFO ble vedtatt i kommunestyret i oktober 2013. Det ble da tatt utgangspunkt i elevtallet og antall barn som var påmeldt i SFO for skoleåret 2013/2014. Forutsetningene viste at inntektene fra foreldrebetaling i stor grad skulle balansere utgiftene. Det ble også vist noen beregninger med en forutsatt reduksjon i antall brukere på 10 og 20 elever, med tilhørende kommunal egenfinansiering på 174.000 kroner og 385.000 kroner.

Total beregnet kostnad SFO i Øyer 2014						2 439 578
Inntekter ut fra påmeldte august 2013						
En ordning med fordeling av sats under 8 timer, 8 - 12 timer og over 12 timer med betaling i 10 mndr						
Opphold	Sats 2014	Antall 2013	Mnd-sum	Ant mndr	Årssum	
Inntil 8 t	1 200	8	9 600	10	96 000	
8- 12 t	1 800	39	70 200	10	702 000	
Over 12 t	2 400	63	151 200	10	1 512 000	
Total inntekt uten betaling for ferier		110			2 310 000	
Feriebetaling						
	Dagsats	Gj.sn ant barn	Ant dager			
	300	22	25		165 000	
Total inntekt med 10 mndrs betaling pluss betaling i ferier					2 475 000	
Antatt netto kostnad SFO i 2014 med ny modell for foreldrebetaling						-35 422

Vedtøker for SFO

Gjeldende vedtøker for SFO ble også vedtatt i kommunestyret i oktober 2013. Prismodellen er ikke en del av vedtøktene og dermed kreves ingen vedtøktsendring som følge av kommunedirektørens anbefaling.

Satser for foreldrebetaling 2020

I dagens modell for foreldrebetaling er det tre satser:

Inntil 8 timer 1.340 kroner

8-12 timer 1.950 kroner

Over 12 timer 2.680 kroner

For 2020 økte prisene mer enn kommunal deflator for å kompensere for den kommunale egenfinansieringen. Prisøkningen var på ca 10 %, men likevel er den kommunale egenfinansieringen fortsatt vesentlig. Satsene for 2021 er ikke justert i påvente av denne saken.

Satser i nabokommunene

Det er noe utfordrende å sammenligne satsene for SFO i Øyer kommune med satsene i nabokommunene Ringeby, Gausdal og Lillehammer. Gausdal kommune har en prismodell der det betales for antall dager i bruk, Ringeby kommune har en ordning med antall timer som er mer differensiert enn dagens ordning i Øyer og i Lillehammer er prismodellen mer lik modellen for barnehage, med prosentvise satser. Tabellen under viser kostnaden for full plass, øvrige satser er ikke sammenlignbare.

Priser 2020	100 % plass
Ringebu	2 682
Gausdal	2 561
Lillehammer	3 040
Øyer	2 680

Gausdal ligger lavere enn Øyer kommune i sats, Lillehammer ligger over og Ringebu omtrent på samme nivå

Faktiske kostnader og inntekter for SFO i 2020

Tabellen viser faktisk antall elever påmeldt i SFO fra og med skoleåret 2020/2021 med tilhørende inntekter, samt reelle inntekter fra ferie – SFO. Den viser at forutsetningene har endret seg og at antall påmeldte på SFO har blitt redusert med ca 20 elever.

Beregninger fra 2014 viste at en reduksjon på 20 påmeldte ville gjøre utgjøre en kommunal egenfinansiering på ca 385.000 kroner, men i realiteten er den på ca 940.000 kroner. Det er ulike årsaker til dette:

Vi ser at det i 2020 er langt flere elever som har den laveste satsen for SFO enn det som var forutsatt i 2014. Inntektene fra ferie – SFO er også noe lavere enn forutsatt. Kostnadene justert for deflator er omtrent på samme nivå som i 2014.

Opphold	Sats 2020	Antall 2020	Mnd-sum	Ant mndr	Årsum
Inntil 8 t	1 340	23	30 820	10	308 200
8- 12 t	1 950	23	44 850	10	448 500
Over 12 t	2 680	43	115 240	10	1 152 400
Total inntekt uten betaling for ferier		89			1 909 100
Feriebetaling	Dagsats	Gj.sn ant bar	Ant dager		
	185	22	25		118 030
Total inntekt med 10 mndrs betaling pluss betaling i ferier					2 027 130
Netto kostnad SFO i 2020 med gammel modell for foreldrebetaling					937 262

Vurdering:

Forslag til nye modeller for foreldrebetaling

Kommunedirektøren har sett på tre alternative modeller for foreldrebetaling

1. Videreføring av dagens satser med en prisøkning på 15 %
2. En modell som er mer lik barnehagenes prismodell med en plasstørrelse i %.
3. En modell med plasstørrelse på antall dager per uke.

Modell 1 – videreføring av dagens prismodell med prisøkning på 15 %

Opphold	Sats 2020	Antall 2020	Mnd-sum	Ant mndr	Årsum
Inntil 8t	1 540	23	35 420	10	354 200
8 - 12 t	2 240	23	51 520	10	515 200
Over 12 t	3 080	43	132 440	10	1 324 400
Total inntekt uten betaling for f		89			2 193 800
Feriebetaling	Dagsats	Gj.sn ant bar	Ant dager		
	215				135 730
Total inntekt med 10 mndrs betaling pluss betaling i ferier					2 329 530
Antatt netto kostnad SFO i 2020 med gammel modell for foreldrebetaling					634 862

Ved å beholde dagens prismodell med en økning i satsene på 15 % reduseres den kommunale egenfinansieringen med ca 300.000 kroner. Dersom det innføres foreldrebetaling i 11 måneder med ferie – SFO inkludert vil den kommunale egenfinansieringen reduseres med ca 400.000 kroner.

Fortsatt vil det være en kommunal egenfinansiering på mellom 550 - 650.000 kroner. Samtidig øker satsen for full plass til 3.080 kroner.

Fordeler:

Denne modellen gir en stor grad av fleksibilitet til foresatte. De har mulighet til å tilpasse antall timer i bruk for å få kostnadene ned

Ferie – SFO inkludert vi kunne gjøre at flere som har behov benytter seg av ferie-SFO og flere vil kunne benytte tilbudet siden det allerede er inkludert i prisen.

Ulemper:

For å ha en mindre grad av kommunal finansiering må satsene være tilsvarende høye. Dette kan gi seg utslag i redusert antall påmeldte til SFO.

De som har behov for full plass på SFO må betale relativt mye.

Ferie – SFO inkludert vil kunne innebære en risiko for at mange melder seg på og så trekker seg. Noen foresatte vil oppleve det uheldig å betale for noe de ikke ønsker å benytte.

Prisnivået vil bli relativt høyt sammenlignet med nabokommunene.

Modell 2 – prismodell med plass - størrelse i %

Plassstørrelse	Sats	Antall elever		Sum pr. mnd	10 måneder, med egen	11 måneder
		Aurvoll	Solvang		betaling for ferie	Inkl. ferie SFO
100% (5 dager i uka)	2 760	15	47	171 120	1 711 200	1 882 320
80% (4 dager i uka)	2 490	3	9	29 880	298 800	328 680
60% (3 dager i uka)	1 950	3	8	21 450	214 500	235 950
40% (2 dager i uka)	1 390	0	0	0	0	0
20% (1 dag i uka)	850	0	0	0	0	0
Kun morgen - SFO	750	1	3	3 000	30 000	33 000
Sum		22	67	222 450	2 224 500	2 446 950
<i>Ferie - SFO (antall elever og inntekt i 2020)</i>			190		121 570	
Kommunal finansiering SFO					618 322	517 442

Det er i modellen lagt inn en prisøkning på 100 % plass og på dagsats på ferie – SFO som er i henhold til deflator for 2021. Prognose på antall påmeldte på det enkelte plassalternativ er gjort i samarbeid med skolene. Modellen bør inneha bestemmelser om fleksibilitet ved fast turnus for dem som har behov for det.

Ved denne modellen reduseres den kommunale egenfinansieringen med ca 320.000 kroner dersom dagens ordning med foreldrebetaling i 10 måneder og egen dagsats på SFO videreføres. Dersom det innføres foreldrebetaling i 11 måneder med ferie – SFO inkludert vil den kommunale egenfinansieringen reduseres med ca 420.000 kroner.

Fordeler

Forutsigbar drift for SFO

Ferie – SFO inkludert vi kunne gjøre at flere som har behov benytter seg av ferie-SFO og flere vil kunne benytte tilbudet siden det allerede er inkludert i prisen.

Mer rettferdig modell, en dag er en dag.

Flere har behov for morgen – SFO, egen sats for dette vil gjøre at de som har behov kan få tilbud om det uten at det oppleves som for kostbart.

Sats for full plass økes ikke mer enn deflator og er mer i samsvar med nabokommunene og prisutviklingen.

Ulemper

Det kan oppleves som mindre fleksibelt for noen foresatte

Ferie – SFO inkludert vil kunne innebære en risiko for at mange melder seg på og så trekker seg. Noen foresatte vil oppleve det uheldig å betale for noe de ikke ønsker å benytte.

Prismodell 3 – prismodell antall dager per uke.

Plasstørrelse	Sats	Antall elever	Antall elever	Sum per mnd	10 måneder, med egen betaling for ferie	11 måneder inkl. ferie SFO
4-5 dager per uke	2760	19	59	215 280	2 152 800	2 368 080
1-3 dager per uke	1950	3	8	21 450	214 500	235 950
Sum		22	67		2 367 300	2 604 030
Ved ferie SFO (dagens tall)			190		121 570	
Kommunal finansiering SFO					475 522	360 362

Det er i modellen lagt inn en prisøkning på 100 % plass og på dagsats på ferie – SFO som er i henhold til deflator. Ved denne modellen reduseres den kommunale egenfinansieringen med ca 460.000 kroner dersom dagens ordning med foreldrebetaling i 10 måneder og egen dagsats på SFO videreføres. Dersom det innføres foreldrebetaling i 11 måneder med ferie – SFO inkludert vil den kommunale egenfinansieringen reduseres med ca 577.000 kroner.

Denne modellen gir redusert fleksibilitet til de foresatte, samtidig økes ikke sats for full plass mer enn deflator og kostnaden er mer i samsvar med satsen for full plass i nabokommunene. Så liten grad av differensiering betyr at enkelte familier vil måtte betale relativt mye dersom de for eksempel bare har behov for SFO en dag i uka. Samtidig er det denne modellen som innebærer lavest grad av kommunal egenfinansiering.

Fordeler

Kommunal egenfinansiering reduseres ytterligere

Sats for full plass øker ikke mer enn deflator

Ferie – SFO inkludert vi kunne gjøre at flere som har behov benytter seg av ferie-SFO og flere vil kunne benytte tilbudet siden det allerede er inkludert i prisen.

Ulemper

Kan oppleves urettferdig da enkelte familier vil betale relativt mye dersom de for eksempel bare trenger morgen – SFO eller SFO en dag i uka.

For liten grad av differensiering

Ferie – SFO inkludert vil kunne innebære en risiko for at mange melder seg på og så trekker seg. Noen foresatte vil oppleve det uheldig å betale for noe de ikke ønsker å benytte.

Vurdering av gratis kjernetid

Skolefritidsordningen er åpen før skolen starter og etter at skolen slutter. Gratis kjernetid vil i realiteten bety gratis SFO slik kommunedirektøren vurderer det.

Det finnes ordninger for redusert foreldrebetaling for familier med lav inntekt i dag.

Kommunedirektøren vil heller anbefale å utvide de ordningene som finnes dersom kommunestyret ønsker det.

Kommunestyret har mulighet til å utvide ordningen til også å gjelde 3. og 4.trinn. Dersom det forutsettes at dette betyr at tilsvarende antall familier vil søke betyr det at med dagens tall vil det være en kommunal merkostnad på anslagsvis 50.000. Dette kan være et viktig grep for å fange opp sårbare barn og unge.

Det er også en mulighet å redusere prosentsatsen for hvor mye foreldrebetalingen maksimalt skal utgjøre av inntekten. Det er vanskelig å gi et anslag på hva slags økonomiske utslag det vil gi for Øyer kommune, da vi har liten oversikt over familienes inntektssituasjon. Kommunedirektøren anbefaler ikke dette.

Anbefalinger

Kommunedirektøren anbefaler at kommunestyret vedtar en prismodell som samsvarer med alternativ 2 i dette notatet og at det innføres foreldrebetaling i 11 måneder inkludert ferie – SFO. Dersom kommunestyret ønsker foreldrebetaling i 10 måneder eksklusive SFO anbefaler kommunedirektøren en dagsats for ferie – SFO lik dagsats ellers i året: 190 kroner.

Kommunedirektøren anbefaler ikke alternativ 3. Fra et kommuneøkonomisk perspektiv er dette den mest gunstige modellen, men den vil gi urimelig høye utgifter til de som kun har behov for noe SFO, de vil i stor grad subsidiere SFO for foresatte som trenger SFO – plass hver dag.

Kommunedirektøren anbefaler ikke ordning med gratis kjernetid i SFO, men anbefaler at dersom kommunestyret ønsker ytterligere moderasjonsordninger at ordningen med redusert foreldrebetaling utvides til også å omfatte 3. – og 4.klasse.

Endring av gebyrer skal legges ut til offentlig ettersyn i 14 dager etter innstilling i Formannskapet. Saken legges ut på offentlig ettersyn og behandles i kommunestyret i mars.

Kommunedirektøren anbefaler at prismodellen gjøres gjeldende fra 01.08.2021. På den måten kan de foresatte ha en forutsigbarhet rundt kostnaden når de skal søke SFO – plass for høsten, samt unngår vi endringer midt i året. SFO er i en spesiell driftssituasjon nå, det er færre barn som benytter SFO på grunn av pandemien og dette preger også hverdagen på SFO. Det vurderes at en endring i pris nå vil være uheldig.

Modellen bør evalueres jevnlig slik at kommunal egenfinansiering er i henhold til politisk vedtatt nivå. Det er vanskelig å forutsi hva slags utslag en ny prismodell vil gi i forhold til antall påmeldte. Prismodellen bør derfor evalueres. Kommunedirektøren foreslår at dette gjøres i forbindelse med budsjett og økonomiplan for 2023.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Kommunestyret vedtar en prismodell i samsvar med modell 2 med virkningstidspunkt 01.08.21.
2. Kommunestyret vedtar 11 måneders foreldrebetaling med ferie – SFO inkludert.
3. Kommunestyret vedtar at dagsatsen for SFO skal være 190 kroner med virkningstidspunkt 01.08.21
4. Kommunestyret vedtar at ordningen med redusert foreldrebetaling for familier med lav inntekt også skal gjelde for 3. – og 4. klasse med virkningstidspunkt 01.08.21. Kostnaden innarbeides i økonomiplan og årsbudsjett 2022 – 2025.
5. Prismodellen evalueres høsten 2022

Ådne Bakke
Kommunedirektør

Annikken Reitan Borgstrand